

Zofia Dach

PODSTAWY
mikroekonomii

Wydawnictwo

Naukowe

SYNABA

Wydanie I: Wydawnictwo Naukowe SYNABA, Kraków 1998

Recenzent: *Danuta Kopycińska*

Wydanie II poprawione i uzupełnione: Wydawnictwo Naukowe SYNABA, Kraków 1999

Redaktor Wydawnictwa

Lidia Szpunar

Projekt okładki i stron tytułowych

Marcin Sokołowski

Korekta

Zespół

Podręcznik przeznaczony jest dla studentów I roku
wszystkich form studiów ekonomicznych

© Copyright by Zofia Dach, Kraków 1998, 1999, 2001

Wszelkie prawa zastrzeżone. Publikacja, ani jej części nie mogą być w żadnej formie i za pomocą jakichkolwiek środków technicznych reprodukowane i rozpowszechniane bez zgody właściciela copyright

ISBN 83-915964-0-0

Wydawnictwo Naukowe SYNABA,
ul. Heleny 8/9, 30-838 Kraków

Druk i oprawa
Pracownia Poligraficzna Akademii Ekonomicznej w Krakowie
ul. Rakowicka 27, 31-510 Kraków

Zam. 189/2001
Wydanie III zmienione
Objętość 12 ark. wyd.

SP

Wstę

Czę

RYT

Rozz

PRO

1.1.

1.2.

1.3.

1.4.

1.5.

Rozz

POD

2.1.

2.2.

2.3.

2.4.

2.5.

2.6.

2.7.

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
-------------	----

Część I

RYNEK I GOSPODARKA RYNKOWA

Rozdział 1

PROCES WYMIANY W UJĘCIU HISTORYCZNYM

1.1. Gospodarka naturalna a gospodarka towarowa	13
1.2. Przesłanki powstania gospodarki towarowej	14
1.3. Prosta produkcja towarowa	17
1.4. Wartość użytkowa i wartość wymienna towaru	19
1.5. Pieniądz i jego funkcje	21
1.5.1. Geneza pieniądza	21
1.5.2. Rodzaje pieniądza	22
1.5.3. Funkcje pieniądza	24
1.5.4. Pieniądz światowy	26

Rozdział 2

PODSTAWY TEORII RYNKU. ANALIZA POPYTU I PODAŻY

2.1. Pojęcie rynku i jego klasyfikacja	29
2.2. Popyt i jego determinanty	31
2.3. Zależność między popytem a ceną	32
2.4. Elastyczność popytu	35
2.4.1. Prosta cenowa elastyczność popytu	35
2.4.2. Mieszana cenowa elastyczność popytu	41
2.4.3. Dochodowa elastyczność popytu	42
2.5. Podaż i czynniki ją kształtujące	46
2.6. Cenowa elastyczność podaży	48
2.7. Równowaga rynkowa i mechanizm jej przywracania	50
2.7.1. Cena równowagi rynkowej	50
2.7.2. Zmiana równowagi rynkowej	52

2.7.3. Ingerencja państwa w mechanizm rynkowy. Ceny maksymalne i minimalne	54
Rozdział 3	
TEORIA ZACHOWANIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	
3.1. Gospodarstwo domowe jako podmiot gospodarczy	57
3.2. Popyt gospodarstwa domowego	60
3.3. Wybór pomiędzy dobrami	62
3.4. Krańcowa stopa substytucji	65
3.5. Ograniczenia wyboru gospodarstwa domowego	66
3.6. Wpływ zmian dochodu oraz cen dóbr i usług na linię budżetu	69
 Część II	
PODSTAWY TEORII FUNKCJONOWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA	
Rozdział 4	
PRZEDSIĘBIORSTWO W GOSPODARCE RYNKOWEJ	
4.1. Pojęcie i cel działania przedsiębiorstwa	73
4.2. Instytucjonalne formy organizacyjne przedsiębiorstwa	77
4.2.1. Firmy małe, średnie i duże	77
4.2.2. Przedsiębiorstwo indywidualnego właściciela	79
4.2.3. Spółki i ich rodzaje	82
4.2.4. Przedsiębiorstwa państwowe i spółdzielcze	84
 Rozdział 5	
SPÓŁKI AKCYJNE (KORPORACJE)	
5.1. Korporacyjna forma przedsiębiorstwa	92
5.1.1. Struktura organizacyjna korporacji	94
5.1.2. Finansowanie nowoczesnych korporacji	97
5.1.3. Skutki dominacji wielkich korporacji na rynku wewnętrznym	98
5.2. Korporacje międzynarodowe	100
5.3. Spółki w polskim systemie prawnym	106
5.3.1. Spółka cywilna	107
5.3.2. Spółki handlowe	110
5.3.3. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego (<i>joint ventures</i>)	113
 Rozdział 6	
TEORIA PRODUKCJI	
6.1. Funkcja czynników produkcji	120
6.2. Prawo wydajności nieproporcjonalnej	122

6.3. Prawo
6.4. Produ
6.5. Produ
6.6. Łącze
6.6.1.
6.6.2.
6.6.3.
6.6.4.
Rozdział 7
TEORIA I
7.1. Pojęci
7.1.1.
7.1.2.
7.2. Funkc
7.2.1.
7.2.2.
7.3. Korzy
Rozdział 8
MODELE
8.1. Chara
8.2. Strukt
8.3. Formy
8.4. Mono
Aneks: An
wania
Rozdział 9
REGULY
RYNKOW
9.1. Przyci
rencji
9.2. Równ
okres
9.3. Równ
9.3.1.
9.3.2.
9.4. Równ
9.4.1.
9.4.2.

54	6.3. Prawo wydajności proporcjonalnej	127
	6.4. Produkcyjność krańcowa czynników wytwórczych	128
	6.5. Produkcyjność przeciętna czynników wytwórczych	132
	6.6. Łączenie, dobór i substytucja czynników produkcji	136
	6.6.1. Krzywe jednakowego produktu (izokwanty)	137
	6.6.2. Krańcowa stopa technicznej substytucji	141
57	6.6.3. Determinanty wyboru najkorzystniejszej metody produkcji. Izokoszty .	143
60	6.6.4. Znaczenie zasady substytucji czynników produkcji dla gospodarki	147
62		
65		

Rozdział 7

TEORIA KOSZTÓW

66	7.1. Pojęcie kosztów produkcji i ich klasyfikacja	148
69	7.1.1. Koszty księgowo a koszty ekonomiczne	148
	7.1.2. Klasyfikacja kosztów produkcji	149
	7.2. Funkcja kosztów. Koszty a wielkość produkcji	151
	7.2.1. Zachowanie się kosztów w okresach krótkich	151
	7.2.2. Koszty w długim okresie	157
	7.3. Korzyści i koszty skali produkcji	161

Rozdział 8

MODELE RYNKU – STRUKTURY RYNKOWE

73	8.1. Charakterystyka modeli rynkowych	165
77	8.2. Struktura rynku od strony popytu	170
77	8.3. Formy rynku oligopolistycznego	171
79	8.4. Monopolizacja a postęp techniczny	173
82	Aneks: Antymonopolistyczna polityka państwa w Polsce w warunkach kształto-	
84	wania się gospodarki rynkowej	176

Rozdział 9

REGUŁY PODEJMOWANIA DECYZJI PRODUKCYJNYCH W GOSPODARCE RYNKOWEJ

92	9.1. Przychód całkowity, przeciętny i krańcowy w warunkach doskonałej konku-	
94	rencji i czystego monopolu	179
97	9.2. Równowaga przedsiębiorstwa wolnokonkurencyjnego w krótkim i długim	
98	okresie	183
100	9.3. Równowaga czystego monopolu	187
106	9.3.1. Optimum produkcji monopolu w okresie krótkim i długim	187
107	9.3.2. Polityka cenowa monopolu	191
110	9.4. Równowaga przedsiębiorstwa w warunkach konkurencji niedoskonałej	193
113	9.4.1. Firma w warunkach konkurencji monopolistycznej	194
	9.4.2. Oligopol na rynku	196
120		
122		

Część III**SPOSOBY FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ**

Rozdział 10

RYNEK KAPITAŁOWY

10.1. Rynek finansowy a rynek kapitałowy	203
10.2. Rynek papierów wartościowych	204
10.2.1. Klasyfikacja instrumentów finansowych	205
10.2.2. Charakterystyka podstawowych rodzajów papierów wartościowych .	206
10.3. Segmenty rynku papierów wartościowych	211
10.4. Inwestorzy na rynku papierów wartościowych	214

Rozdział 11

GIEŁDA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

11.1. Pojęcie i funkcje giełdy	218
11.2. Giełdy papierów wartościowych na świecie	219
11.3. Historia giełdy papierów wartościowych w Polsce	221
11.4. Organizacja giełdy papierów wartościowych	223
11.4.1. Organa giełdy	224
11.4.2. Uczestnicy giełdy	225
11.5. Transakcje giełdowe	226
11.6. Ustalanie cen rynkowych papierów wartościowych	228
11.7. Informacje o kursach papierów wartościowych	232
11.8. Strategia inwestowania na giełdzie papierów wartościowych	235

Część IV**CENY CZYNNIKÓW WYTWÓRCZYCH. PODZIAŁ DOCHODÓW**

Rozdział 12

RYNEK PRACY I PŁACE

12.1. Popyt na pracę i podaż pracy w warunkach konkurencji doskonałej	239
12.1.1. Popyt na pracę	239
12.1.2. Podaż pracy	242
12.1.3. Równowaga na konkurencyjnym rynku pracy	243
12.2. Rynek pracy w warunkach konkurencji niedoskonałej	244
12.2.1. Płace i zatrudnienie w warunkach monopsonu	245
12.2.2. Wpływ związków zawodowych na kształtowanie zatrudnienia i płac	246
12.3. Formy, rodzaje i systemy płac	247
12.4. Funkcje płac	249
12.5. Zróżnicowanie płac	249

Rozdział 13

RYNEK NIEOŻYWIONYCH CZYNNIKÓW PRODUKCJI

13.1. Popyt i podaż na rynkach ziemi i kapitału	251
13.2. Formy dochodów z nieożywionych czynników produkcji	254
13.2.1. Renta ekonomiczna	254
13.2.1.1. Czysta renta ekonomiczna	254
13.2.1.2. Powszechna renta ekonomiczna	256
13.2.1.3. Typowe rodzaje renty ekonomicznej	256
13.2.2. Procent i stopa procentowa	258
13.2.2.1. Stopa procentowa równowagi na rynku kredytowym	259
13.2.2.2. Wpływ ryzyka inwestycyjnego oraz inflacji na stopę procentową	260
13.2.3. Zysk ekonomiczny i jego źródła	262
Literatura podstawowa	265
Literatura uzupełniająca	265

203
204
205
206
211
214

218
219
221
223
224
225
226
228
232
235

DÓW

239
239
242
243
244
245
246
247
249
249